

Presidential Communications Operations Office

Presidential News Desk

**TALK TO THE PEOPLE OF
PRESIDENT RODRIGO ROA DUTERTE
ON CORONAVIRUS DISEASE 2019 (COVID-19)**

[15 March 2021]

PRESIDENT RODRIGO ROA DUTERTE: My countrymen, we are here again in a meeting which will be all of which is really about COVID. Iyan ang --- hindi tayo lalayo diyan. Most of the discussion tonight will be cornered by the issue of COVID.

I'd like to ask --- Secretary Galvez made a trip to India. And he is back. And we would like to know what happened to the result in our quest for more vaccine with [India] hopping in at helping us. Secretary Galvez...

NTF COVID-19 CHIEF IMPLEMENTER AND VACCINE CZAR CARLITO GALVEZ JR.: Yes, sir. Sir, I will share my slide, sir, my presentation. It is more or less 10 to 15 slides, sir.

PRESIDENT DUTERTE: So, when do we expect the shipment from India?

SEC. GALVEZ: Sir, it will be by ano by third quarter po, sir. But I want some explanation sir pertaining to the deliveries of our different ano different vaccines. If you will allow, Mr. President, but I will present in order po, sir.

PRESIDENT DUTERTE: Well, gusto ko lang malaman ng ating mga kababayan up to what point in time are we in the fight against the COVID. So if...

SEC. GALVEZ: Sir, based on the ano the target and timelines that we have, this coming ano this coming March, we will be receiving 2.3 million doses.

Sir, for this ano sir for this month of March, we will be expecting more or less 2.3 million vaccines. It will be coming from Sinovac, 400,000 from the Chinese donation. And then also we are working on the procurement through DOH, the 1 million Sinovac. So a total of 1.4 Sinovac vaccines. And

we have an information from WHO that we might be receiving almost a million of AstraZeneca also within this month or maybe early April with 979,200 AstraZeneca. With a total of 2,379,200 doses by March or early April po, sir.

PRESIDENT DUTERTE: I hope... Alam mo gusto ko malaman ng mga tao that we would be discussing the time and the actual inoculation of the rest of the Filipinos.

Mabuti pa't sabihin ko na sa inyo ngayon, ngayon ngayong araw na 'to, including those who are really hurrying you up and criticizing government, eh sinabi ko na nga eh if they want to join the lady, they can negotiate and I will honor it if they can have a vaccine sufficient for our need.

Mga kababayan ko, hanggang ngayon wala pa tayong sobra. Ibig sabihin walang dumating except those donated. Iyong ginawang donasyon lang ng China pati sa WHO. Walang bayad 'yon.

Si Secretary Galvez pumunta ng India at mayroon siyang negotiation. He says that it was a very good one and we can expect delivery in weeks. Ganito ang tanong ko kasi talagang apurado ang lahat naman, mayroon tayo nandiyan ngayon intended sa pangalawang injection kasi dalawa 'yan eh. The booster would follow in so many days. Iyan hindi pa nagagamit kasi ang second booster ang problema niyan madali 'yang sabi... You know, how about those needing already the second dose? There's a problem there. Sabihin mo gamitin na muna para sa first dose ng hindi pa nabakunahan. That's good.

But the problem is sabihin mo the second dose would come from the future deliveries, okay 'yan. Ang problema, ang next problem is baka hindi dumating. Ano ngayon ang --- on time --- I'm sure that everybody especially the World Health Organization must know our quandary na gagamitin natin. We assume that the 570 --- five hundred seven...

DOH SECRETARY FRANCISCO DUQUE III: Five twenty five, sir, 525,000 doses.

PRESIDENT DUTERTE: Five hundred twenty five. Kung gamitin lahat 'yan, paano 'yong ngayong na-injection-an ng Sinovac, kasi ito man ang pinakamarami, kung kailangan nila in the interim, between the period of the delivery of the vaccines and the due date of the second inoculation, second vaccination? There's a problem there. Yes, you can...

SEC. DUQUE: Magandang gabi po, Mr. President; Senator Bong Go, Chair of the Committee on Health; and Usec. Bernie Flores; and all of the IATF members.

Sir, iyon pong sa Sinovac talagang nakatabi na po 'yong second dose for the simple reason that the interval between the first and the second dose is only 28 days. After 28 days, after a person was given the first dose, susunod na po 'yong pangalawang dose 28 days later. So nakatabi na po 'yon. Wala na po tayong problema sa Sinovac.

Iyong issue na lang po ay sa AstraZeneca na atin pong tinanggap sa pamamagitan ng COVAX facility. So 525,000 po 'yan. At ang una pong ginawa ng program coordinator natin itinabi na rin 'yong for second dose. Para nga tama si Senator na kung hindi tayo nakakasiguro kung darating ba 'yong second dose o hindi, eh baka tayo sisihin pagdating ng panahon na kinakailangan na ng second dose.

Ngayon po, ang time interval, 'yong pagitan ng first dose sa AstraZeneca at sa pangalawang dose is 12 weeks, three months po. Palagay naman natin and according to the WHO country representative, he will write a letter to reassure us that the next batch will really come. And from there, we will use the second dose. So baka dumating po --- hindi lang makapagbigay ng definite date --- but could be anywhere from last week of March to about first week of April.

So in that light, puwede ho nating gamitin na 'yong lahat ng 525,000 AstraZeneca vaccines as first dose. So we give more. We provide partial protection to a lot more healthcare workers.

PRESIDENT DUTERTE: Let me zero in. Ganito 'yan eh, how about those nga na nababakunahan na na ang second dose is due date maybe next week kasi wala namang tally na sabay-sabay? That argument would only hold true if 'yong first dose sabay sila and sabay sila mag-second dose.

And problema 'yong naturukan na at kailangan na nila ng second dose. Iyon ang... The second dose is critical here.

SEC. DUQUE: If I may, Mr. President. Iyon pong sa Sinovac, wala na po tayong problema kasi talagang mayroong second dose na nakatabi. We already programmed it in such a way that they will receive their second dose 28 days post-first dose inoculation po. Because kahit na may nauna say kung March 5 may 1,000, March 6 may 2,000, March 7 may 20,000 na

nabigyan ng first dose ng AstraZeneca, you will count 12 weeks after the first dose.

And there's a huge time difference for the AstraZeneca between the first and the second dose per the protocol. Iyon po 'yong indication ng AstraZeneca. Hindi po naman kasi lahat ng mga bakuna pare-pareho, sir. Iyong Sinovac kailangan 28 days turok ka second dose, sir. Sa AstraZeneca po, 12 weeks.

Ngayon, bakit po maganda na gamitin na lahat 'yong 525,000 as first dose? So we can cover more healthcare workers and frontliners, and mare-resolba din po natin 'yong problema ng AstraZeneca na short shelf life. Ibig sabihin, sir, after three months, expired na 'yong bakuna. So by giving it, sir, as first dose, we solve that problem as well.

PRESIDENT DUTERTE: Okay.

SEC. DUQUE: Yes, sir. Iyon lang po.

PRESIDENT DUTERTE: Magan --- magandang ano 'yon solusyon. I said, we go back with the --- the same predicament of the delivery on time. So kung talagang if the --- the manufacturers who sold us the vaccines would be true to their word that the vaccines will be there and can be vaccinated to people on time.

Secretary Galvez.

SEC. GALVEZ: Sir, Mr. President. Sir, I agree with ano with Secretary Duque dahil po nabigyan na po tayo ng warning order ng COVAX ng WHO na may padating na po na 979,200 na AstraZeneca this coming March 22.

So 'yon po, kung magkakaroon po man ng delay baka po first week ng April. At ako po ay sinabihin din po ni Dr. Rabi na mas maganda talaga na ma-ano na magamit po 'yong ano 'yong first --- 'yong ano 'yong nauna na 5,000 --- 525,600 na doses na magamit na po lahat, ma-expedite na po lahat, sabi niya, kasi pagka hindi po naubos po 'yon baka ma-delay 'yong second tranche ng ano po natin.

So ang sinasabi niya po ay talagang darating po ang AstraZeneca na this coming May, mayroong 4.5 million na darating na AstraZeneca at unang --- 'yong sa pangalawang tranche po ngayon na binigay po sa akin na information ni Director [Atoy?] ng DOH is 979 to --- 979,200 po ang darating this March. Ito po ang ano po ang pinakalatest information po.

So ang recommendation ko po ay I support the recommendation of Secretary Duque na mas maganda po na maibigay po natin AstraZeneca dahil mayroon po tayong laktaw na more or less three months po.

PRESIDENT DUTERTE: Well, we are only hoping that this come --- these things would come to pass and pati 'yong COVID mismo. But we cannot really be cocksure on that so we do not leave any room, any space for --- lapses sa ating drive against the COVID-19.

Ilan ho ang available?

SEC. DUQUE: Ang available po na dumating mga 525,000 doses for AstraZeneca. And many of these have already been deployed to the various healthcare facilities at 'yon pong for second dose puwedeng ilipat natin or ibigay to more people as first dose, Mr. President.

Puwede pa pong i-report ko po 'yong COVID situationer po natin, Mr. President?

PRESIDENT DUTERTE: Yes, go ahead.

SEC. DUQUE: I have about 14 to 15 slides. I'll make it quick, sir. Thank you, sir.

Magandang gabi po, mahal na Pangulo at sa akin pong mga kapwa kalihim. May tatlong --- may dalawang bahagi ang amin pong pag-uulat sa inyo ngayong gabi. Magandang gabi po sa taong-bayan.

Una po ang ating usual na COVID-19 situationer at ikalawa po, magbibigay kami ng updates on our biosurveillance.

Sa COVID situationer, ito po 'yong mga pangu --- pangunahing mensahe natin. Iyon pong pagtaas ng mga kaso ay patuloy at ito po ay natukoy dito po sa --- lalong-lalo na sa National Capital Region.

Mayroon na pong dalawang rehiyon na nasa high risk ang kanila pong risk level classification. Ang ibig sabihin po nito ay either 'yong kanila pong attack rate per 100,000 population ay lumagpas na po ng seven per 100,000, seven na kaso per 100,000 population or 'yong kanila pong laki o itinaas ng porsyento ng kaso sa kasalukuyang dalawang linggo ay umabot na, lumagpas na po sa 200 percent kumpara noong nakaraang ikatlo at ika-apat na linggo. May apat po tayong mga ibang rehiyon na nandoon po nasa

moderate risk at sa NCR po may dalawang cities at critical risk and 12 po at high risk.

Iyong pangalawa pong mensahe natin, habang tumataas po ang kaso ng COVID-19, sinisiguro po ng pamahalaang lokal at pamahalaang nasyonal na sapat ang atin pong kapasidad pangkalusugan. At kung mayroon pong mga pagkukulang, nandiyan naman po ang national government na magbibigay po ng karagdagan tulong o suporta mapa --- para po mapalawig ang kanila pong health systems capacity.

Ang CAR, ang NCR at ang Region VII ay may mataas po silang healthcare utilization rate at 56 percent, 49 percent and 47 percent, respectively. Pero sa ganoong bilang, they are still considered as low risk classification. At anim po ang nasa high risk and five moderate-risk areas dito po sa mga iba't ibang rehiyon in terms of healthcare utilization rate.

Pangatlo pong mensahe, ang kaagarang kilos o aksyon ng mga LGU and the national government ay talagang ginawang mabilisan at agresibo at kailangan matustusan po itong mga hakbang na ito para maputol ang kadena nang hawaan at masiguro natin na ang kanila pong inilatag na mga pamamaraan o mga hakbang ay talaga pong magiging epektibo para mapababa ang kaso ng COVID. Ito po ang ating mga pangunahing mensahe.

Sa pangalawang slide naman po. Ngayon ika-15 ng Marso, mayroon na naman po tayong nadagdag. Tumaas na naman po ang ating kaso to 5,404. At sa 5,404 na naidagdag sa atin pong mga kaso, 2,842, pinakamarami, ay mula po sa NCR at 859 naman po galing sa Region IV-A, at 425 naman po sa Region VII. At ang balanse ay ito po ay nasa mula po sa mga iba pang mga rehiyon.

Para naman po sa ating active cases, ito po nasa bandang kaliwa, mayroon po tayong 53,479 or equivalent to 8.53 percent. Ito po sa kasalukuyan ay nasa mga ospital, naka-isolate po sila.

At out of the 53,479, 'yong 51,937 or equivalent to 97.12 percent ito po, sir, puros karamihan mga mild cases, mga 90 to 92 percent; tapos ang asymptomatic about 4 percent, two to four percent, or moderate. At 1,540 naman, equivalent to 2.88 percent ang mga severe o ito po 'yong mga malubha ang kanila pong kalagayan at nasa ICU.

Ang atin naman pong recoveries ay 560,577. Almost 90 percent recovery rate. Mataas naman po. Napapanatili natin na mataas ang recovery rate. Gumagaling naman po sila matapos silang magkasakit ng COVID.

Ang deaths po natin nasa total 12,837 from the beginning of the pandemic at ito po ay 2.05 percent of the total cases ang case fatality rate.

[Next slide.]

Ito po, nakikita natin na talagang malinaw na malinaw, tumataas na po ang mga kaso. Kung makikita natin 'yong last 1, 2, 3, 4, 5 graphs, bars, makikita po 'yong pagtaas ng mga kaso at 'yong red broken lines 'no, ipinapakita na malapit na pong umabot doon sa ating first surge noong nangyari July, August and September.

So kinakailangan ho talaga mahinto itong mga kasong ito. At kung hindi po ay baka lumagpas pa tayo, mas mataas pa doon sa ating July, August peak of COVID cases.

Kaya hinihikayat po natin ang lahat ng mga local government units na talagang paigtingin po nila ang lahat po ng mga gawain, ang kanila pong preventive interventions, ang kanila pong early detection by way of aggressive case finding --- active case finding.

Hanapin na po nila sa mga komunidad sa tulong ng barangay health emergency response teams iyon pong mga tao na nagpapakita ng sintomas at sila po ay kung maaari ilabas na po kaagad at i-isolate para hindi na po makapanghawa.

I-test po kaagad at magsagawa na kaagad ng aggressive contact tracing para nang sa ganon iyon pong mga nakasalamuha ay ma-quarantine na at hindi na po makapanghawa pa sa mga ibang mamamayan sa kanila pong mga komunidad. So iyan po. Iyong iba napanatili po nating mababa.

[Next slide po.]

Sa death curve po natin ay patuloy naman po na sa kabila nang pagtaas ng mga kaso ay nitong mga nakaraang araw, nananatili naman pong pababa ang bilang ng mga namamatay o pumapanaw dahil po sa COVID-19.

So makikita po natin doon sa table, sa right side, ay ang pinakamataas po natin na bilang ng mga pumanaw --- masakit po sa ating loob na may pumapanaw --- ay 2,085 in August. At kung titingnan niyo ang mga susunod na mga buwan ay tuloy-tuloy na halos ang pagbaba except for January, medyo tumaas nang kaunti pero ganumpaman, 'yong trend pababa pa rin. And doon sa last column po, makikita 'yong average number of deaths per

day. Makikita natin from March 1 to 14 ay nine deaths ang average per day kumpara po sa peak noong August ay 67.

So kahit na po tumataas ang kaso ngayon at kinakailangan po talaga gawin ang lahat para matigil ang --- mabawasan ang pagtaas ng mga kaso pero okay naman po. At least, in a way, iyong atin pong deaths ay napapababa po natin.

[Next slide.]

Ang huli na lang po ay ang akin pong mga updates, Mr. President, on the biosurveillance. Base po sa ating kabuuan naisagawang whole genome sequencing ng 4,160 samples, karamihan po, 'yong 24 percent ay 'yong sa una --- B.1.1.63 --- iyan pa rin po ang dominant na namamayagpag na variant --- iyong Hong Kong lineage. Ang katumbas po nito, 24 percent or 1,002 samples positive for the Hong Kong lineage out of 4,160.

Ang tanong ho, papaano 'yung UK variant? Saan --- ano ba ang lagay ng UK variant sa atin?

So of the 177 samples na natanggap, four percent po nagpakita ng UK variant 'no. At hindi naman po ito tumaas nitong mga nakaraan ilang linggo. At ang sumunod po naman dito ay 'yong P3: B.1.1.74 at saka B.1.1.29, two percent each, at saka 'yong South African variant na B.1.351, two percent.

At dito po makikita natin na hindi naman po tumataas nang ganoon kabilis ang porsyento ng mga variants of concern katulad po ng UK variant and the South African variant. So ang most common pa rin 'yong Hong Kong lineage at four percent of samples naman 'yong positive for B.1.1.7 variant, two percent of samples positive for B.1.351, ito 'yong South Africa.

At iyon naman pong isang diskubre, natukoy, isang sample na nakitaan positibo with P1 variant. Ito pong P1 ay 'yong Brazilian variant 'no. This represents a minuscule 0.02 percent, Mr. President.

[So next slide.]

Ito na po ang last slide ko, Mr. President. Ipinapakita lang po na kung saan naman nagkaroon nang mataas na bilang ng COVID cases sa NCR at saka sa CAR, doon din naman nakita na ang mga B.1.1.7 or UK variant 'no.

We don't know if this is a factor that has influenced the increase in the number of cases in the NCR and CAR or is this a coincidental finding or it is among the several possible factors that have caused the spikes in COVID cases.

So ang tingin po namin, ang mga sumusunod na mga kadahilanan na tumaas po ang mga kaso: Number one, increased mobility dahil po nagluwag tayo ng ating mga quarantine restrictions.

Pangalawa, binuksan po natin ang mga malaking bahagi ng ating ekonomiya. At dahil po rito, ang mobility tumaas; ang transmission rate, tumaas; ang contact rate, tumaas. Kaya ito po ang mga kadahilanan na kung bakit sumipa po ang ating mga kaso sa NCR and CAR and also in the other regions.

Ito po 'yong B.1.1.7 na nandiyan po nakita: 39 cases out of 1,023 sa NCR, then 41 out of 456 in CAR. At ganon din naman sa South African variant na B.1.351, makikita 64 or 6.3 percent of 1,023 nasa NCR din ano po.

At sa Region --- *[Ano ba 'yan? Hindi ko mabasa. Region II.]* --- Region VII -- - Region II, oho. Iyan. Mayroon din po four hundred --- ah pero hindi naman kasi one lang ang nakitaan ng South African variant sa Region II.

At ganoon din sa Region X, out of 61, mayroon pong isa na nakitaan. So by and large, napakamaliit po ng porsyento nitong South African variant na nakita po sa mga iba't ibang mga rehiyon.

So other than the Hong Kong lineage na 24 percent of all the samples sequence, iyong B.1.1.7 pa rin ang variant of concern natin dahil nakikita po natin siya na although maliit ang porsyento pero tumataas din dito sa NCR and CAR.

Iyon lang po, Mr. President. Handa po akong sumagot sa inyo pong mga katanungan. Salamat po.

PRESIDENT DUTERTE: Let me explain to the people in simple terms. Iyong baku --- iyong bakuna --- it's the mask. Eh ilang gamit lang 'yan. But iyong iba lumang-luma eh isang buwan na ginagamit because you know they do not have money to buy. We have to provide the mask for everybody. Eh kung iyang tao walang pera mabili ng mask, how do you expect compliance from him?

So it's good. I think DILG again and the barangay captains makatulong po kayo. Same, you have the same data sa mga tao kung sino 'yong nabakunahan, sinong hindi. So para 'yong iba nag --- you know, when they buy a mask, it can be worn for so many days only. And na-ano na, the property of the vacc --- of the mask is lupay-lupay na. So kung kailangan na we ask the people to comply, we also look into the possibility that they cannot buy it. So government, sa panahong ito, must provide. Kailangan talaga nila so huwag natin...

You know, when they --- when they get sick, ika nga, you cannot flog o flog o flog a dead horse. Kaya at least every two days puro pawis na 'yan at I said the properties of that mask might not be really as strong as what it is intended for.

Si Harry Roque, Harry, bakit ka nagka-positive?

PRESIDENTIAL SPOKESPERSON HARRY ROQUE: Ay ewan ko po pero binibilang ko po kung saan ko posibleng nakuha pero sumama po ako sa rollout ng vaccination sa PGH, sa Vicente Sotto, sa Southern Philippines, sa dalawang medical at saka sa ano po 'no --- sa Roque Ablan.

PRESIDENT DUTERTE: Hindi ka naman... I sense no difference in your deportment.

SEC. ROQUE: Wala po. Tuloy-tuloy po tayo.

PRESIDENT DUTERTE: Nagpa-swab ka ulit?

SEC. ROQUE: Oo. Tuloy-tuloy pa rin po ang mga press briefing, tuloy-tuloy po ang lahat. Kaya lang po para huwag ako makahawa, naka-isolate po ako.

PRESIDENT DUTERTE: Kaya... Had you been able to validate if you really have the CO --- the COVID or not?

SEC. ROQUE: Opo. Naka-dalawang beses po ako ng test, pareho pong positive.

PRESIDENT DUTERTE: My countrymen, I think that we'll dedicate this particular program only sa COVID kasi para maintindihan ninyo lahat. Ngayon, naintindihan ko ang problema ng mayaman, naintindihan ko ang mahirap, naintindihan ko 'yong access ng mayaman, naintindihan ko 'yong access ng mahirap. Iyong mga mayaman, once the...

Actually, there will be a surplus. I'm sure of that. So --- pero it might not really be good to wait for that. Sabi nga nila, I read a statement somewhere that sabi ni ano --- I think it's a --- I --- I will not... I'm sure somebody said it, it was published but nabasa ko sa ano I think sa CNN or 'yong balita na Tagalog. Baka doon ko na kuwan na 'yong COVID is really dangerous because it infect you or another.

Iyon na ho. This winds up our talk for tonight. I will just say to my countrymen that do not despair. Kaya natin ito COVID na ito. Maliit na bagay ito sa buhay natin. Marami tayong dinanaan mas ano, mas grabe, mas mahirap, mas magluluha kayo saka...

I know, lahat kayo, lalo na 'yong mga kababayan ko nandiyan sa squatters' area, lahat kayo, huwag kayong matakot at hindi ko kayo iiwanan. That's why I said, we are thinking of going mobile, kayo na ang pumunta, or if you are near the barangay, you just wait because ang order ko ngayon is for the team to give you the vaccine while traveling, at least mayroon. Kung lima, anim, pito, okay na iyan. Marami tayong sasakyan. We will use all government assets. Gamitin natin ang lahat ng sasakyan ng gobyerno. Lahat, lahat. Not necessarily from the department of sa DILG. Sa lahat. We must contribute and the other departments must take note of this.

You have to contribute, I said, this is a fight not only against the COVID but against you know despair and hopelessness. Iyong wala magsabi ang tao wala ng... *[Ano bang Tagalog sa hopelessness?]*

SEC. DUQUE: Kawalaan ng pag-asa.

PRESIDENT DUTERTE: Mawalaan ng pag-asa at parang iabandona kayo ng gobyerno. Hindi ho mangyayari 'yan. We would like to...

Alam mo, sa totoo lang, kung may pera lang talaga at may... Kaya lang wala talaga tayong --- naghiram pa tayo. Then we have to --- until now Secretary Galvez is still traveling but positive naman 'yong results niya. So okay lang na... Maghintay-hintay lang kayo nang sandali. Aabutin ko rin kayo lalo na 'yong sabi ko mahihirap kasi isang kuwarto lang kayo lahat. Anak ka, madali mag --- katabi mo, iyong mag-asawa o may mga anak na matanda o may kapatid. So 'yong transmis --- transmission ng COVID madali.

Kaya pupuntahan... We will start... When can you start, Secretary Duque?

SEC. DUQUE: Sa vaccination, sir?

PRESIDENT DUTERTE: Hindi. The traveling --- 'yong magpasok sa mga --- mga squatters' area?

SEC. DUQUE: Ah, sir, pagka nagkaroon na po tayo nang sufficient na vaccines, they are going to be prioritized as per your instruction, Mr. President.

PRESIDENT DUTERTE: Kung magdating na sa --- matapos na 'yong health workers, 'yong matatanda ---

SEC. DUQUE: Senior citizens, sir?

PRESIDENT DUTERTE: --- kayo na ang sunod. Then 'yong kung gusto ng mga nasa gobyerno, iyon namang may --- may trabaho, may ano --- may pera kaunti, last na tayo. Unahin natin sila.

So ang priority would really be the squatters and we go to the squatters' area. They do not have to go there because for a lot of reason would come in. Walang pera, hindi maiwanan 'yong anak, isa lang ang naghahanapbuhay, they take care of the children so they do not... Sabihin lang nila kasi 'yan, "Ah bahala na."

Iyon na lang. That is an expression of resignation. Iyong magsabi "bahala na", it's an indicative of a person who has lost hope. 'Pag nangailangan ng tulong, nandiyan kami. Hindi lang nga madali pero we will mobilize.

PRESIDENT DUTERTE: Can we --- can we have it by...? [*Ano ba ngayon?*]

SEC. DUQUE: March 20 --- ah March 15 po, sir.

PRESIDENT DUTERTE: Hindi 'yong ano --- 'yong... So can we have it three days from now?

SEC. DUQUE: Para po sa --- ?

PRESIDENT DUTERTE: Iyong traveling --- iyong traveling unit?

SEC. DUQUE: We can prepare that, Mr. President. Ang problema lang po, Mr. President, na nakikita ko po ngayon, iyon po kasing mga --- kung dadalhin po 'yong bakuna sa kanila, kakailanganin po nang napakamaraming taong mag --- magmo-monitor for adverse effects following immunization.

Iyan po ang very important step --- final step in the vaccination process. After you are vaccinated, you have to be observed for about 30 minutes to about one hour individually for a possible side --- serious side effects. And nakita niyo naman --- naman po, sir, may mga reports talaga na mga serious side effects na nangyayari. And also monitoring even the minor side effects at mabigyan po ng lunas.

Kaya po ang ginagawa natin sa fixed site implementing units like RHUs and hospitals, at least doon po mababantayan maramihan. Kasi kung isa-isahin po natin sa mga lugar nila, ang dami pong --- kulang po tayo sa tao para mag-monitor, sir.

PRESIDENT DUTERTE: Yes. But if you will --- if you use that argument na wala tayong tao, eh 'yong nandito nga sa mga barangay na mahirap, hindi talaga mabakunahan. That's the problem.

SEC. DUQUE: Sir, if I may, iyon pong mga tao kasi mayroon po silang --- unang-una, may listahan po ang mga barangay captains. Bibigyan po 'yon kay mayor, ibibigay po 'yan sa DOH region, nakaplano na po, may mga pangalan na po 'yan parang mga botante.

Iyan po mayroon na po silang assignment. Kumbaga sa voting precinct, mayroon na din po silang assignment kung saan po sila babakunahan. At tama po kayo, sir, noong sinabi ninyo na pagka nagbakuna ka, you have to maintain the minimum public health standards na naka-face mask, naka-face shield, tapos may physical distancing, iyon pong mga upuan na habang nag-aantay po sila. So ito po 'yong mga detalye nung process of inoculation. And the most important step there is after the vaccination they have to be observed, Mr. President, for...

PRESIDENT DUTERTE: How many people?

SEC. DUQUE: Well, 100 a day.

PRESIDENT DUTERTE: One hundred people a day?

SEC. DUQUE: Yes, a day, for one vaccination site. So kung 4,500 po 'yong vaccination sites, you will be expecting to vaccinate 450,000 people a day, Mr. President. And because we are targeting 70 million people to be vaccinated to reach herd immunity, Mr. President, it will take about five to six months to complete the first dose of vaccinating 70 million Filipinos for the first dose, sir.

So nakaplano na po lahat ito, Mr. President. So execution na lang po, implementation na lang po, sir. Para hong sa Comelec na mayroon ng precinct, parang voting precincts, doon na lang po sila pupunta, may listahan na po doon lahat po ng pangalan nila.

PRESIDENT DUTERTE: I am --- I'm satisfied with your answer but the problem is, I said, there are those ganito. Who will take care of that problem? Iyong hindi maka-ano. Either we provide a transportation. Mag-ano, mag-ren --- we will --- we'll rent. Social distancing lang rin. How many trips a day?

SEC. DUQUE: We will compute, sir.

PRESIDENT DUTERTE: Dito lang Metro Manila, ayan pasok sila sa --- for example, Tondo. Tapos dito sa --- well, Sta. Ana marami rin. Pupunta na lang doon at doon na mag... Just make sure that, I said, the integrity of the vaccine is not compromised. Ewan ko baka ma-mishandle, misplaced, mismanaged 'yong team, then there's always the danger that the vaccine given will be put to naught. Iyon ang ibig kong sabihin.

So with that, the secretary --- Senator Bong Go; Secretary Galvez; *[And have I mentioned everybody? Hindi, I mentioned him already.]* Ay si Del, 'yong superstar sa mga OFW. You know, they will remember you for all time.

Pagka experience ko kasi, 'pag pumunta ka ng bahay, party, hindi na ako pumupunta ng mga 'yong birthday parties, ganon. Pero 'pag na --- nasa hirap ka o kaya may namatay, o itong galing ka sa labas, talagang hirap na hirap sila sa tulong natin. Hindi na 'yan makakalimutan.

So ganon si --- hindi kasi si Secretary Lorenzana nasa Amerika na 'yan eh. Tumanggi 'yan na mag-uwi dito. I --- I had to... Binraso ko 'yan, sabi ko, "You have to help me". You're a friend and kilala niya ako. Most importantly kilala niyo 'yong character kasi kung nasa corruption tayong lahat diyan, mag-resign 'yan.

So that's it. Maraming salamat po mga kababayan ko. *[applause]*

--- END ---